

Українсько- румунський кордон: проблеми та рішення

УКРАЇНА

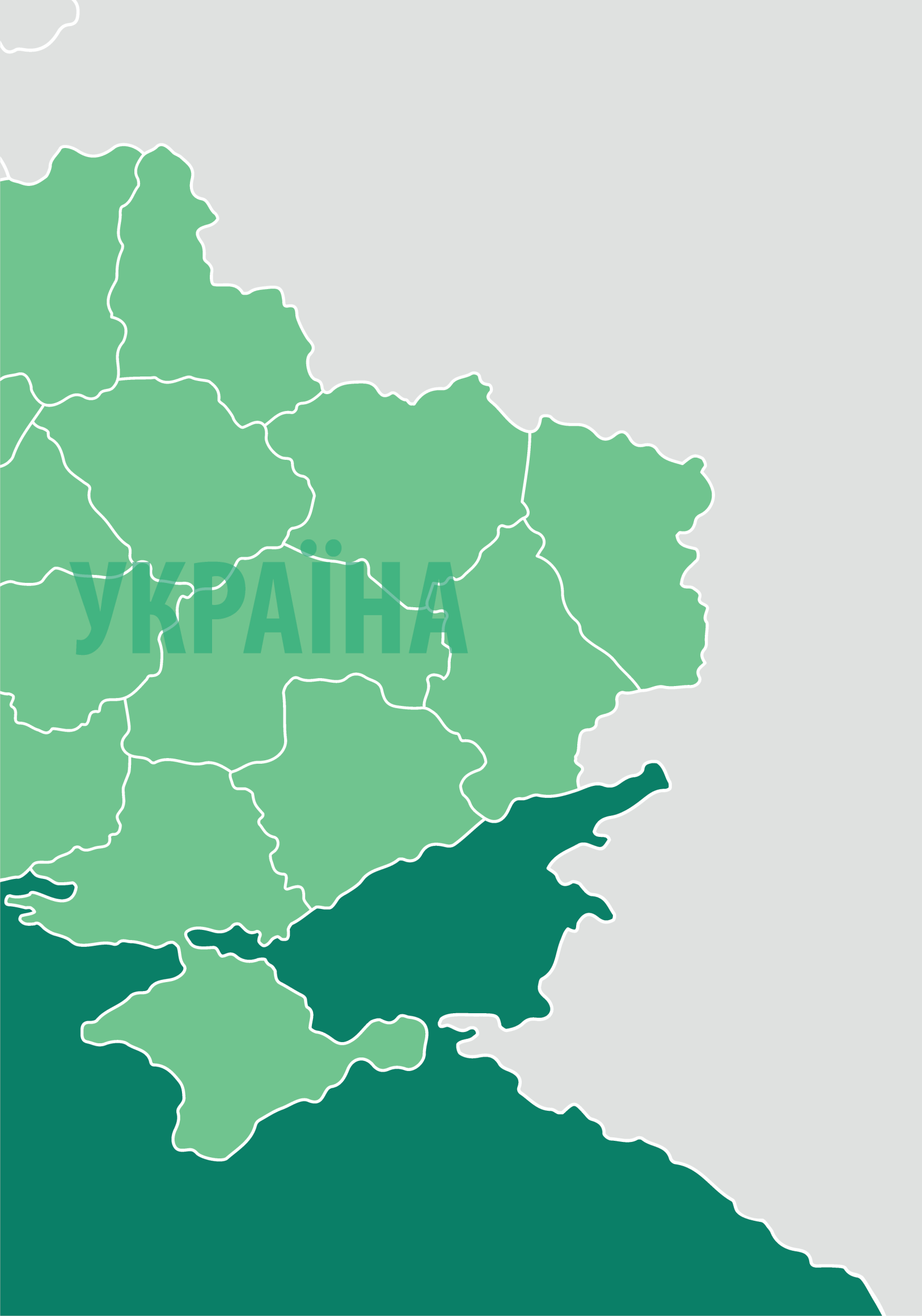
ЧЕРНІВЕЦЬКА
ОБЛАСТЬ

ПОРУБНЕ

ОДЕСЬКА
ОБЛАСТЬ

РУМУНІЯ

РЕНІ

УКРАЇНСЬКО- РУМУНСЬКИЙ КОРДОН: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ

КИЇВ

КОМАНДА ПРОЄКТУ:

Ірина Сушко,
Павло Кравчук,
Катерина Кульчицька,
Дмитро Мамаєв,
Тетяна Малишева

Текст створено у рамках проекту “Пошук оптимальних моделей управління кордонами для поліпшення роботи кордонів України з країнами ЄС” за підтримки Міжнародного Фонду “Відродження” Висловлені думки не обов’язково відображають позицію Міжнародного фонду “Відродження”.

ЗМІСТ

03.....	1. ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКОГО КОРДОНУ	13.....	3. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ІНФРАСТРУКТУРИ
06.....	2. ДВОСТОРОННЯ СПІВПРАЦЯ ПРИКОРДОННИХ СЛУЖБ	14.....	3.1. ЗАКРИТТЯ ПУНКТІВ ПРОПУСКУ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
07.....	2.1. СПІЛЬНЕ ПАТРУЛЮВАННЯ	15.....	3.2. ОРЛІВКА-ІСАКЧА
07.....	2.2. КОНТАКТНІ ЦЕНТРИ	15.....	3.3. ПРОЄКТИ ОНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ
09.....	2.3. ПРИКОРДОННІ УПОВНОВАЖЕНІ	16.....	4. ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ
10.....	2.4. ІНШІ ФОРМИ СПІВПРАЦІ		

1. ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УКРАЇНСЬКО-РУМУН- СЬКОГО КОРДОНУ

Румунія є південно-західним сусідом України, є членом ЄС, але не належить до Шенгенської зони. Протяжність українсько-румунського кордону – 580,8 км. Кордон з Румунією є багато в чому унікальний.

Це єдина країна ЄС, з якою межують одразу чотири регіони України - Чернівецька, Закарпатська, Івано-Франківська та Одеська області.

Рух через українсько-румунський кордон є доволі інтенсивним.

При цьому пропускна інфраструктура уздовж кордону розподілена вкрай нерівномірно. В Івано-Франківській області на кордоні не діє жодного пункту пропуску, а в Чернівецькій на 234 кілометри кордону діє лише один автомобільний і один залізничний ПП.

ТАБЛИЦЯ 1.
 КІЛЬКІСТЬ І ГУСТИНА ПП
 НА УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКОМУ
 КОРДОНІ ЗА РЕГІОНАМИ

РЕГІОН	ПРОТЯЖНІСТЬ КОРДОНУ З РУМУНІЄЮ, КМ	КІЛЬКІСТЬ АВТОМОБІЛЬНИХ І ЗАЛІЗНИЧНИХ ПП	ГУСТИНА АВТОМОБІЛЬНИХ ПП, 1/КМ
ЗАКАРПАТСЬКА	205,4 ¹	2/3	102,7
ІВАНО- ФРАНКІВСЬКА	50 ²	0	0
ЧЕРНІВЕЦЬКА	226,4 ³	1/1	226,4
ОДЕСЬКА	177,3 ⁴	1 (+3 річкові)	177,3
всього ⁵	659,1	4	164,7

1 http://www.uz.ukrstat.gov.ua/catalog/2020/bulet_25.pdf

2 <https://orada.if.ua/decision/1274-33/>

3 <http://oblrada.cv.ua/passport/9/>

4 <https://dpsu.gov.ua/ua/structure/pivdenne-regionalne-upravlinnya/>

5 Інформація суттєво відрізняється в різних офіційних джерелах. Наприклад, за даними ДПСУ, протяжність українсько-румунського кордону складає **580,8 км**, Стратегія інтегрованого управління кордонами наводить цифру, а складення румунських ділянок відповідальності Південного і Західного регіональних управлінь ДПСУ дає 617,2 км.

Також завдяки тому, що українсько-румунський кордон “переривається” молдовським, він має унікальний поділ на два дуже відмінні кластери — умовно “карпатський” на півночі і “бесарабський” на півдні.

Румунія є єдиною країною ЄС, яка має морський кордон з Україною.

Також прикметно, що з українсько-румунським кордоном пов’язано найбільше програм транскордонної співпраці, і

тут представлена найстаріша діюча місія допомоги ЄС в Україні EUBAM.

ПАНДЕМІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ

Пандемічні обмеження призвели до суттєвого обмеження руху осіб через українсько-румунський кордон. Станом на 29 травня 2021 року працювали всі автомобільні та пішохідні пункти перетину кордону між Україною та Румунією⁶. Проте, беручи до уваги 2020 рік, пункт перетину ‘Порубне’ був відкритий лише для вантажних транспортних засобів й зачинений для всіх інших⁷. Також був відкритий лише 1 пункт перетину кордону – Дякове – Халмеу, який працював протягом активної стадії пандемії⁸.

⁶ <https://customs.gov.ua/obmezhenia-pid-chas-karantynu> - Обмеження під час карантину щодо перетину кордону

⁷ <https://promin.cv.ua/2020/03/26/yak-pratsiuiut-punkty-propusku-na-urainsko-rumunskomu-kordoni-v-umovakh-karantynu.html>

⁸ <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3038638-rumunia-viznacilasa-kogo-puskatime-z-ukraini-cerez-kordon.html>

2. ДВОСТОРОННЯ СПІВПРАЦЯ

Між Україною та Румунією діє понад 25 договорів, угод і протоколів, що регулюють режим кордону між державами, співпрацю прикордонних служб і рух осіб⁹. Ці документи визначають декілька основних форматів співпраці в питаннях кордону на двосторонньому рівні.

⁹

<https://dpsu.gov.ua/ua/respublika-rumuniya/>

2.1. СПІЛЬНЕ ПАТРУЛЮВАННЯ

Угода про спільне патрулювання на українсько-румунському державному кордону укладена 2016 року. Угода передбачає координацію, правовий статус та визначення повноважень прикордонників¹⁰.

Патрулювання може здійснюватися на території будь-якої з країн за попереднім погодженням. Його основними завданнями є контроль кордону та запобігання правопорушенням, а також обмін досвідом.

Хоча прикордонники суміжної сторони під час спільного патрулювання несуть службу у формі, однак вони не мають зброї та спеціальних засобів. Також вони не можуть використовувати примус за винятком випадків загрози життю. Під час спільного патрулювання можуть спільно використовуватися техніка та службові собак приймаючої сторони.

При цьому з точки зору трудового та іншого законодавства учасники спільних патрулів на території іншої держави не вважаються такими, що несуть службу за кордоном.

Згідно з протоколом, для участі у спільному патрулюванні обираються експерти, які “володіють мовою іншої Сторони на розмовному рівні або іншою мовою, яка надасть можливість спілкуватися”¹¹. Старшим такого патруля є представник приймаючої країни.

На початку 2020 року, через пандемічні обмеження Covid-19 патрулювання було призупинене та відновлене лише у березні 2021-го.

2.2. КОНТАКТНІ ЦЕНТРИ

Співробітництво обох країн у боротьбі з оргзлочинністю потребує сталої координації спільних дій між правоохоронними, прикордонними та митними органами з обох сторін кордону. Для забезпечення обміну інформацією та запровадження попереднього аналізу ризиків Україна та Румунія співпрацюють у форматі Контактних центрів.

КОНТАКТНИЙ ЦЕНТР “ПОРУБНЕ”

Протокол між Адміністрацією Державної прикордонної служби України і Генеральним Інспекторатом Прикордонної Поліції Міністерства адміністрації та внутрішніх справ Румунії про створення і функціонування контактного пункту “Порубне” було підписано у 2006 році¹².

Основним завдання Центру є обмін інформацією.

¹⁰

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_002-16#Text – Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про спільне патрулювання українсько-румунського державного кордону

¹¹

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_003-16#Text

¹²

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_038#Text

ОБМІН МОЖЕ ЗДІЙСНЮВАТИСЯ ЗА ТАКИМИ НАПРЯМКАМИ:

- про зміни у законодавстві держав Сторін;
- про виникнення надзвичайних ситуацій у пунктах пропуску через державний кордон та на під'їзних шляхах до них;
- про обстановку, що може вплинути на проведення прикордонного, митного та інших видів контролю у пунктах пропуску через державний кордон;
- про осіб, яким відмовлено у в'їзді на територію держав Сторін та причини відмови; про порушення або спроби порушення законодавства держав Сторін під час перетинання державного кордону;
- про протидію злочинам, пов'язаним з торгівлею людьми та незаконною міграцією;
- про припинення злочинів, пов'язаних з контрабандою, у тому числі з незаконним переміщенням через державний кордон зброї та її складових частин, вибухових пристроїв, боєприпасів, вибухових і радіоактивних речовин, наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів;
- про зразки документів, що використовуються для здійснення протиправної діяльності на державному кордоні;
- про протидію незаконному переміщенню викраденого автотранспорту через державний кордон.

Спілкування та обмін інформацією в КЦ відбуваються у формі запитів. КЦ працює цілодобово.

Українська сторона відповідає за утримання та матеріальне забезпечення КЦ.

СПІЛЬНИЙ КОНТАКТНИЙ ЦЕНТР "ГАЛАЦ"

Спільний контактний центр "Галац" створено у рамках міжурядової Угоди Молдови та Румунії від 31.05.2011 року. Україна прийняла рішення приєднатись до даної Угоди 2018 року, визначивши ключові завдання у Постанові КМУ «Про приєднання до Угоди між Урядом Румунії та Урядом Республіки Молдова про створення та функціонування Спільного контактного центру «Галац». Втім, окрім Постанови, необхідно узгодити Регламент роботи та порядку передачі і обміну інформацією. Оскільки контактний центр розміщено у спільному пункті пропуску «Джурджулешти – Галац», що на території Румунії, необхідно визначити та затвердити порядок прибуття на територію Румунії в КП «Галац» представників ДПСУ. Наразі Адміністрацією ДПСУ підготовлено Проект Регламенту роботи Спільного контактного центру «Галац» та згідно встановленого порядку надіслано для ознайомлення та надання пропозицій молдовській та румунській стороні. Після отримання відповідей буде проведено тристоронні консультації з метою узгодження проекту Регламенту.

Таким чином, все ще тривають організаційно-нормативні заходи, які б дозволили українській стороні брати участь у діяльності СКЦ «Галац».

2.3. ПРИКОРДОННІ УПОВНОВАЖЕНІ

Співробітництво між Державною прикордонною службою України та Генеральним інспекторатом Прикордонної поліції Румунії здійснюється відповідно до **Договору між Україною та Румунією про режим українсько-румунського державного кордону від 17 червня 2003 року**¹³. На підставі цього Договору створено та працює апарат Прикордонних уповноважених України і Румунії. Для підтримання належної взаємодії та швидкого реагування на питання, що виникають на спільному кордоні, у листопаді 2018 року призначено офіцера зв'язку прикордонної служби – першого секретаря з прикордонних питань Посольства України в Румунії.

Щороку відбуваються зустрічі Головних Прикордонних Уповноважених, на яких розглядаються питання удосконалення взаємодії для забезпечення безпеки спільного кордону, пропуску осіб та транспортних засобів, розвитку співробітництва прикордонних служб. Уповноважені також відповідальні за організацію **спільних патрулювань**.

Уявлення про спектр діяльності Прикордонних Уповноважених може надати порядок денний зустрічі, яка відбулася **6 серпня 2020 року** в м. Чернівці:

- Українська Сторона повідомила про посилення режиму охорони та оборони державного кордону, зокрема – концентрацію сил та засобів на ділянці українсько-російського державного кордону та в акваторіях Азовського та Чорного морів;
- Румунська Сторона висловила позицію щодо невизнання анексії Російською Федерацією Кримського півострова та підтримку територіальної цілісності і суверенітету України, а також запевнила в подальшій підтримці і висловила готовність посилити охорону спільного кордону, оперативну взаємодію та проводити скоординовані дії, направлені, перш за все, на безпеку судноплавства в акваторії Чорного моря;
- Сторони домовились підтримувати взаємодію в форматі Форуму Чорноморського прикордонного співробітництва¹⁴. Сторони також домовились, що за умов пандемії Covid-19 необхідно забезпечити своєчасний обмін інформацією про можливу підготовку до протиправної діяльності, взаємну допомогу, продовження співпраці оперативних підрозділів.

¹³

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_022#Text – Договір між Україною та Румунією про режим українсько-румунського державного кордону

¹⁴

<https://dpsu.gov.ua/ua/regionalne-spivrobitnictvo-iz-sumizhnimi-krajinami> - Прикордонне співробітництво України - Румунія

2.4. ІНШІ ФОРМИ СПІВПРАЦІ

ЗМІШАНА УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКА ПРИКОРДОННА КОМІСІЯ¹⁵

Утворена згідно зі статтею 21 Договору між Україною і Румунією про режим українсько-румунського державного кордону.

Комісія складається з української та румунської делегацій, до складу кожної з яких входять Голова, заступник і п'ять членів. Основна функція комісії полягає у підтримці та регулярній перевірці проходження лінії державного кордону на місцевості, як-от відстеження ерозії та інших деструктивних процесів у руслах річок, відновлення та встановлення нових прикордонних знаків тощо.

Для цього Комісія через кожні 7 років на сухопутних ділянках і кожні 5 років на прикордонних водах проводить спільну перевірку проходження лінії кордону.

ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

У 2016 році між Адміністрацією Державної прикордонної служби України та Генеральним інспекторатом Прикордонної поліції Міністерства внутрішніх справ Румунії

¹⁵

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_034#Text

було укладено Протокол про порядок обміну статистичною та аналітичною інформацією про обстановку на державних кордонах України і Румунії¹⁶.

**ДО ІНФОРМАЦІЇ,
ЯКОЮ ОБМІНЮЮТЬСЯ В РАМКАХ
ПРОТОКОЛУ, НАЛЕЖАТЬ ДАНІ ПРО:**

- кількість осіб і транспортних засобів, які перетнули державний кордон;
- статистичні дані про виявлення зброї, боєприпасів, вибухових і наркотичних засобів, товарів і технологій подвійного призначення, культурних цінностей;
- статистичні дані про незаконне переміщення алкогольних напоїв і тютюнових виробів;
- статистичні дані про виявлення викрадених транспортних засобів;
- кількість осіб, яким відмовлено у в'їзді;
- статистичні дані про незаконне перетинання або спроби незаконного перетинання державного кордону;

¹⁶
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_154#Text

- статистичні дані щодо організації та сприяння незаконному переміщенню осіб через державний кордон.

Цей перелік стосується даних, зібраних на всій протяжності кордонів Сторін. Виключно в контексті українсько-румунського кордону здійснюється обмін також такою інформацією:

- про кількість затриманих на спільному державному кордоні осіб, стосовно яких проводиться перевірка за фактом використання підроблених або чужих документів;
- про нові способи підроблення документів на право перетинання кордону, які були виявлені на спільному державному кордоні;
- аналітичні описи індикаторів ризиків, виявлених на спільному державному кордоні.

КОНТРОЛЬ НА ВОДІ

У 2009 році було підписано двосторонній Протокол про порядок плавання кораблів прикордонних служб у прикордонних водах¹⁷, зокрема, але не виключно річки Дунай. Протокол регулює особливості навігації та застосування законодавства до прикордонних кораблів сторін у прикордонних водах, а також обміну інформацією.

МІСЦЕВИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ

Для врегулювання порядку проходження кордону мешканцями прикордонних територій діє Угода між **Урядом України та Урядом Румунії про спрощений порядок перетинання спільного державного кордону громадянами, які проживають у прикордонних районах та повітах**. Дана Угода визначає статус, можливості та вирішення проблемних питань громадян, які перетинають українсько-румунський кордон на постійній основі¹⁸.

¹⁷
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/%20642_054#Text

¹⁸
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_051#Text – Угода між Урядом України та Урядом Румунії про спрощений порядок перетинання спільного державного кордону громадянами, які проживають у прикордонних районах і повітах

3.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ІНФРАСТРУКТУРИ

Пропускна інфраструктура на українсько-румунському кордоні розподілена вкрай нерівномірно. Зокрема, суттєвою проблемою є те, що на 230 кілометрів кордону у Чернівецькій області діє тільки один автомобільний пункт пропуску Порубне-Сірет.

Постійне перевантаження цього ПП спричиняє виникнення черг та несанкціонованих сміттєзвалищ перед ПП, які залишають після себе водії фур через відсутність відповідного сервісу. Наприклад, наприкінці 2020-го року на ПП «Порубне» можна було спостерігати чергу близько в 135 вантажівок, які чекали на виїзд з України. Наявність черги була спричинена введенням додаткових карантинних обмежень з румунської сторони¹⁹, а буковинські дорожники прибрали на початку липня 2020 року прилеглу територію до ПП «Порубне» й вивезли звідти 12 тон сміття²⁰.

¹⁹

<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3158583-na-kordoni-z-rumunieu-zastragla-bils-ak-sotna-vantazivok.html>

²⁰

<https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/na-bukovini-bilya-punktu-propusku-porubne-zibrali-12-tonn-smittya-74540>

3.1

ЗАКРИТТЯ ПУНКТІВ ПРОПУСКУ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

У 2010 році на вимогу Румунії було закрито п'ять місцевих пунктів пропуску на українсько-румунському кордоні у Чернівецькій області — Дяківці-Раковець, Красноільськ-Вікову де Сус, Руська-Ульма, Шепіт-Ізвоареле Сучевей, Біла Криниця-Клімеуць, що, імовірно, було пов'язано з адаптацією румунського законодавства до вимог Шенгену.

У 2012 році між Румунією та Україною було укладено Угоду про відкриття трьох міжнародних пунктів пропуску на місці закритих²¹. Зокрема, це “Дяківці-Раковець”, “Красноільськ-Вікову де Сус”, “Руська-Ульма”. Також сторони Угоди зобов'язалися розглянути можливість відкриття ПП “Шепіт-Ізвоареле Сучевей” і “Біла Криниця-Клімеуць”.

У 2013 році було підписано грантову угоду для проєкту «Облаштування міжнародних автомобільних пунктів пропуску «Красноільськ», «Дяківці», фінансованого у рамках Спільної операційної програми «Румунія – Україна – Республіка Молдова» ENPI/SBC2007-2013 з бюджетом 3,5 млн євро.

У 2015 році Державна фіскальна служба України уклала договір на реконструкцію двох ПП з ТОВ «Холдингова компанія «Енергомонтажвентиляція» (Красноільськ (1 черга) - на 18 461 882,94 грн; Дяківці (1 черга) - на 23 584 130,21 грн).

У 2016 році, коли роботи було завершено на 70-80%, договір було розірвано, і бу-

дівництво зупинилося. У 2017 році Європейський Союз зупинив дію проєкту разом з низкою інших проєктів.

У 2021 році голова Чернівецької ОДА заявляв, що ПП можливо добудувати за 3-4 місяці і обіцяв завершити будівництво до 24 серпня 2021 року.

За даними Державної митної служби, на 2021 рік ПП був готовий на 70%. За проєктом фінансування, у 2021 році на його добудову мали виділити ще 50 мільйонів гривень.

НА ПУНКТИ ПРОПУСКУ МАЛИ:

- змонтувати ваговий комплекс,
- облаштувати електропостачання,
- встановити систему освітлення та відеоконтролю.

Станом на кінець 2021 року перспективи добудови обох ПП залишаються непевними.

²¹

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642_058#Text

3.2 ОРЛІВКА-ІСАКЧА

Міжнародний паромний комплекс «Орлівка-Ісакча» на південному заході Одеської області після свого відкриття забезпечує пряме сполучення на півдні між Україною та Румунією, а також відкриває шлях до Болгарії, Туреччини та Греції, що впливає на транзитні можливості України та розвиток торговельно-економічного співробітництва на регіональному рівні.

Пункт пропуску Орлівка (Україна) - Ісакча (Румунія) офіційно було відкрито 10 серпня 2020 року.

Переправа проходить по найвужчій ділянці Дунаю шириною близько 900 метрів. Вона дозволяє скоротити шлях для перетину кордону на 200 км. Щоденна пропускна здатність переправи складає близько 200 вантажівок і 500 легкових машин і пасажиропотік – 1500 осіб на день²².

²² <https://www.eurointegration.com.ua/rus/news/2021/02/12/7119725/> - Румунія зняла обмеження на рух транспорту і пішоходів в КПП Ісакча на кордоні з Україною

²³ https://cfts.org.ua/articles/vyvatsya_v_evropu_kak_ukraina_razvivaet_prigranichnyuyu_dorozhnyuyu_infrastrukturu_1809

3.3 ПРОЄКТИ ООНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ

Планується оновлення інфраструктури доступу до недіючого пункту пропуску «Тарна-Маре - Хижа» шляхом будівництва і відновлення 1,696 км дороги в с. Тарна-Маре та 1,163 км - в с. Хижа. Будівництво дороги між Тарна-Маре та Хижею має сприяти відновленню роботи пункту пропуску та його подальшому розширенню до рівня автомобільного. Даний пункт пропуску не функціонує, починаючи з 2005 року.

Іншим інфраструктурним об'єктом, на якому наразі ведуться роботи, є відновлення дороги до КПП «Дяківці». Як вже зазначалось вище, він не працює наразі через брак відповідної інфраструктури.

На Закарпатті триває також ремонт дороги до КПП Дяково-Халмеу.

В цілому, кордон з Румунією на південному сході Закарпаття проходить по фарватеру річки Тиса, уздовж якої прокладена Н-09 Мукачеве - Рахів - Львів - Івано-Франківськ. Цей маршрут в 2020–2021 році ремонтується повністю.

У КПП Порубне-Сірет основні роботи вже проведені в 2020 році (ремонт трьох ділянок під'їзної дороги від КПП на трасі М-19). «У цьому році, за умови отримання фінансування, буде відкрита ділянка дороги від Заліщиків до Чернівців», - повідомляють в Службі автодоріг Чернівецької області²³.

4.

ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ

Розвиток міжрегіонального співробітництва між Україною та Румунією відбувається за трьома основними напрямками:

- транскордонне співробітництво у рамках програм Європейського Інструменту Сусідства;
- співробітництво на рівні неурядових організацій та місцевих державних органів України та Румунії;
- регіональне торговельно-економічне співробітництво²⁴. У транскордонному аспекті зберігається позитивна динаміка, зокрема, реалізуються важливі для України інфраструктурні проекти в рамках таких програм транскордонного співробітництва, як: «Спільна операційна програма ЄС «Басейн Чорного моря» 2014-2020 рр.», «Спільна операційна програма ЄС «Румунія-Україна» 2014-2020 рр.», «Спільна програма ЄС Угорщина – Румунія – Словаччина – Україна».

24

<https://romania.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/597-mizhregionalnye-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-rumunijeju> – Посольство України в Румунії

КЛЮЧОВІ ДВОСТОРОННІ ПРОЕКТИ:

- проект «Чиста ріка-Дунай», загальний бюджет проекту 4,3 млн. євро (3,8 млн. євро з європейських фондів);
- проект «Транскордонна інфраструктура охорони здоров'я». Загальний бюджет – 4,2 млн. євро (3,7 млн. євро з європейських фондів);
- проект «Зростання рівня безпеки населення через менеджмент надзвичайних ситуацій» (BRIDGE). Загальна вартість проекту – 7,4 млн. євро (6,6 млн. євро з європейських фондів);
- проект «Розробка і модернізація інфраструктури доступу до ПП на українсько-румунському кордоні Тарна-Маре – Хижа (не функціонує з 2005 року)»;
- проект «Розвиток ремесла та гастрономії як компонентів культурної спадщини Карпатського Євروهегіону».

Регіональне співробітництво на рівні громадського сектору та місцевих державних органів України та Румунії є іншим важливим чинником для загального розвитку двосторонніх відносин. Гарним прикладом регіональної співпраці є проект утворення міжнародного українсько-румунського біосферного резервату у Марморських горах. Наразі ведуться переговори щодо переліку перспективних територій, які б могли увійти до складу міжнародного біосферного резервату²⁵.

ДВОСТОРОННІ ПРОЕКТИ

Як вже було зазначено, в період 2014-2020 ЄС профінансував **Спільну Операційну Програму** Румунія - Україна, через Європейський Інструмент Сусідства. Програма адресована на область на кордоні між Румунією та Україною і несе свою цінність у досягненні загальної мети ЄІС: еволюція в бік області процвітання та добросусідства, здійснена завдяки діям співпраці в прикордонній зоні на користь членів-держав.

З території Румунії під фінансування потрапили повіти: Сату-Маре, Марамуреш, Ботошань, Сучава, Тулча. З території України Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька й Одеська області увійшли до тих, які задіяні у Операційній Програмі.

Що ж стосується **Спільної операційної програми транскордонного співробітництва ЄІС «Басейн Чорного моря» 2014 - 2020 рр.**, то вона передбачає співробітництво на регіональному рівні між Україною та Румунією. Від України участь припадає на Одеську, Херсонську, Миколаївську та Запорізьку ОДА. В Румунії – південно-східний регіон країни.

²⁵ <https://romania.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/597-mizhregionalnye-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-rumunijeju> - Посольство України в Румунії

СПЕЦИФІЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ ПРОГРАМИ Є:

- просування економічного та соціального розвитку прикордонних зон;
 - співпраця для вирішення спільних викликів;
 - просування місцевого, міжлюдського співробітництва.
- На 2021-2027 рік визначені основні напрямки співпраці в межах даної програми:
- інновації та дослідження;
 - зменшення вуглеводнів у повітрі;
 - розвиток туризму та портових послуг;
 - залучення місцевих громад до процесів прийняття рішень²⁶.

ПРОГРАМА ЄІС «УГОРЩИНА – РУМУНІЯ – СЛОВАЧЧИНА – УКРАЇНА» МАЄ ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ, В МЕЖАХ ЯКИХ І ВІДБУВАЄТЬСЯ СПІВРОБІТНИЦТВО. СЕРЕД ТАКИХ МОЖНА ВИОКРЕМИТИ НАСТУПНІ:

- популяризація місцевої культури та збереження історичної спадщини;
- охорона навколишнього середовища, пом'якшення та адаптація до зміни клімату;
- покращення доступності до регіонів, розвиток сталих транспортних та комунікаційних мереж та систем;
- боротьба із загальними викликами у сфері безпеки.

Загальний бюджет програми – 74 мільйони євро. Від України участь беруть Івано-Франківська, Закарпатська й Чернівецька області.

ІНШІ НАПРЯМКИ ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РУМУНІЄЮ:

- Під час активної стадії хвилі Covid-19 Україна та Румунія домовилися про безперебійний транзит товарів у період обмежень, пов'язаних з пандемією коронавірусу. Румунська сторона з розумінням поставилась до прохання МЗС України та погодилась забезпечити безперебійний транзит українських вантажів між Україною та ЄС через територію Румунії. В той самий час була досягнута домовленість про взаємну підтримку громадян, які на період припинення транспортного сполучення залишилися в Україні або в Румунії²⁷.
- 3 Української сторони було затверджено Державну програму розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2017 роки, в якій багато йдеться про Дунайський регіон та Дунайську транснаціональну співпрацю (дет. – далі)²⁸.
- Міжнародне співробітництво між Національною гвардією України та Жандармерією Румунії набирає обертів. За цей час із жандармерією Румунії реалізовано два масш-

²⁶ <https://www.economy-mk.gov.ua/index.php/en/component/content/article/105-napriamky-diialnosti/zovnishnoekonomichna-diialnist-ta-mizhrehionalne-spivrobitnytstvo/mizhrehionalne-spivrobitnytstvo/161-spilna-operatsiina-prohrama-veisp-basein-chorno-ho-moria?Itemid=437> – Департамент економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської ОДА

табних проекти «Twining», проведено багато зустрічей та навчань. Транскордонне співробітництво буде продовжуватись в рамках програми Україна-Румунія 2021-2027²⁹.

- У 2019 році Управлінням Державної служби з надзвичайних ситуацій у Чернівецькій області розпочато практичну реалізацію великомасштабного проєкту «Підвищення рівня безпеки населення у транскордонному регіоні шляхом посилення спільних заходів з навчання та співробітництва у сфері управління надзвичайними ситуаціями – BRIDGE». Даний проєкт координується Генеральною інспекцією з надзвичайних ситуацій Румунії. В межах імплементації заплановано модернізацію оперативного-координаційного центру та регіональної обчислювальної мережі Управління в регіоні з встановленням новітнього телекомунікаційного обладнання.

- Сфера культури й науки – ще один важливий аспект транскордонної співпраці між країнами. На даний час діють 13 національно-культурних товариств та об'єднань румунських національних громад на Буковині. В той самий час встановлюється партнерство між ВНЗ (ЧНУ імені Федьковича має двосторонні угоди з 9-ма ВНЗ у Румунії). Культурний фестиваль «Буковинські зустрічі» відбувається регулярно, відповідно, на території Румунії³⁰.

СТРАТЕГІЯ ЄС ДЛЯ ДУНАЙСЬКОГО РЕГІОНУ

Важливим фактором розвитку українських громад на прикордонних територіях є їх участь у програмах транскордонного співробітництва (виділених в рамках Європейського

інструменту сусідства) та макрорегіональних стратегій, що сприяють поглибленню співпраці із суміжними громадами сусідніх країн у рамках спільного виконання завдань місцевого розвитку. Об'єднання зусиль суміжних громад щодо вирішення спільних проблем («смітєва криза», екологічні проблеми, депресивність гірських територій Карпатського регіону, проблеми розвитку приморських регіонів Північного Причорномор'я в умовах російської агресії проти України тощо) мобілізує ресурси всіх зацікавлених сторін та сприяє досягненню синергетичного ефекту.

Стратегія ЄС для Дунайського регіону є ще одним яскравим підтвердженням про те, що транскордонне співробітництво на Одещині розвивається за багатьма напрямками й фінансується різними сторонами, адже має велике стратегічне значення для всіх країн, що беруть участь у даному проєкті³¹.

²⁷ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/03/26/7108007/>

²⁸ <https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi-z-gromadskistyru/proekt-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-programy-rozvytku-transkordonnogo-spivrobitnyctva-na-2021-2027-roky/>

²⁹ <https://ngu.gov.ua/pershyj-provekt-transkordonnogo-spivrobitnyctva-dobigaye-kinczha-v-planah-nova-programa-ukrayina-rumuniya-2021-2027/>

³⁰ <https://www.institutedd.org/blog/posts/transkordonne-kulturne-spivrobitnictvo-ukrayini-ta-rumuniyi>

³¹ <http://oblrada.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/1379-VII.pdf> - Затвердження Програми реалізації в Одеській області Стратегії ЄС для Дунайського регіону на 2020-2022 роки

СТРАТЕГІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ ДУНАЙСЬКОГО РЕГІОНУ

Ініціатива спрямована на подолання спільних проблем та викликів прикордонних територій **14 країн**, об'єднаних міжнародних річок Дунай. Ця Стратегія допомагає країнам ефективніше використовувати свої ресурси.

*
на мапу додані
прикордонні області України,
які включені до стратегії
для Дунайського регіону

12

НАПРЯМКІВ СПРЯМО- ВАНИХ НА:

підвищення
енергоефекти-
вності

розвиток
єдиного
транспортного
сполучення

подолання
екологічних
загроз

інвестиції
у соціально-
економічний
розвиток

подолання
безпекових
викликів

4

ОБЛАСТІ УКРАЇНИ ЗАЛУЧЕНІ ДО СТРАТЕГІЇ

ХТО ФІНАНСУЄ

програми технічної
допомоги ЄС

міжнародні
фінансові організації

національні
бюджети

Україна разом з Молдовою
може отримати доступ до **5 млн
євро** на спільні проекти з євро-
пейськими партнерами у рамках
**Дунайської транснаціональної
програми.**

ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ

Стати ключовим партнером у реалізації нових
програм транскордонного співробітництва
між країнами ЄС та Східного партнерства.

Залучити додаткове фінансування для про-
єктів, які сприятимуть всебічному розвитку
прикордонних регіонів.

STOP

КОНТРОЛЬ